

Informationsmöte 2, översvämningar Mantorp 2024.

Datum: 9 juni kl 18

Lokal: Vifolkaskolans matsal

Närvarande Mjölby kommun:

Bjarne Sjögren, Ordförande Samhällsbyggnadsnämnden

Johan Cöster, Förvaltningschef Samhällsbyggnadsförvaltningen

Maritha Hörsing, VA-Avfallschef

Magnus Johansson, Driftchef VA-nät/kund

Minnesanteckningar sammanställda av Sofia Kronkvist, VA-strateg.

Inledning och presentation

Välkomna till detta möte där kommunen informerar om vilka åtgärder som vidtagit och vilka som planeras för. Kommunens målsättning för arbetet är att säkra Mantorp för framtida översvämningar genom tekniska förbättringar, infrastrukturinvesteringar och fortsatt kommunikation.

Klimatförändringarna är här med allt vad det innebär, så detta är något vi måste göra tillsammans.

Arbetet har sedan hösten 2024 ändrat fokus från akut hantering och tillfälliga lösningar till utredning och planering av långsiktiga lösningar för utökad kapacitet och robusthet i ledningsnät mm.

Med utgångspunkt i de beslut kommunen tagit för att investera i utvecklingen av Mantorp är det en central fråga att säkra bebyggelsen för upp till 100-års regn och på så sätt möjliggöra ytterligare bebyggelse. Kommunen investerar ca 100 miljoner för bron över stambanan samt investerat i ny förskola och LSS boende och regionen vill bygga en ny vårdcentral.

Kommunen tar gärna emot synpunkter och förslag på lösningar för att detta ska bli så bra som möjligt för alla parter.

Den allmänna VA-anläggningen är dimensionerad för normala regn upp till 10-års regn och inte för att hantera extrem nederbörd. Kommunen har ett ansvar för att i den fysiska planeringen säkerställa att extrema regn upp till 100-års regn kan ske utan risk för skador på bebyggelse och infrastruktur. Detta måste ske genom att det ges utrymme för avrinning på markytan, t ex gator samt ytor som tillåts översvämmas, t ex nedsänkta parkytor.

Orsaker och åtgärder Ubbarpsområdet

Problemen med källaröversvämningarna i Ubbarpsområdet är orsakas av att det uppstår problem i ledningssystemet men de hänger ändå ihop med problemen i Olofstorp där marken översvämmades.

Det gjordes initialt några akuta åtgärder även i Ubbarpsområdet sommaren 2024 vilket gav resultatet att inga fastigheter drabbades i Ubbarpsområdet den 4 augusti, enligt den information kommunen har. Den 4 augusti var det regn som uppmäts till ett 50-års regn och därmed var kraftigast.

Södra Mantorp är generellt ett flackt området med svag lutning åt nordost och dagvattnet från avrinningsområdet, se bild 4 i presentationen, leds åt nordost mot Olofstorp och allt spillvatten mot sydväst för att pumpas vidare mot Mjölby. De dagvattenproblem som uppstod i Olofstorp bidrog till att förvärra situationen i Ubbarp.

För att hantera eventuella driftstopp i pumpstationer installeras bräddledningar, oftast till recipient dvs ett dike eller vattendrag men när det inte finns någon recipient installeras en bräddledning från spill- till dagvattensystemet, vilket gäller i för pumpstationerna i Mantorp. Vid översvämningarna sommaren 2024 gick vatten baklänges från dag- till spillvattensystemet via bräddledningarna. För att detta inte ska hända igen har kommunen installerat bakvattenstopp på dessa så att vatten endast kan gå från spill- till dagvattensystemet.

Kommunen har tidigare genomfört kontroller av dagvattenanslutningarna från fastigheterna i området och även efter förra årets översvämningar. Resultatet från tidigare anlita konsult visade sig, vid kontrollerna 2024, inte vara tillförlitliga och det har visat sig att det finns fastigheter som redovisats som rätt anslutna som har felaktigheter.

Pumpstationen i Fall pumpar allt vatten från Mantorp vidare till Svås och nya drifrutiner har tagits fram för pumpstationen. Pumpstationen byggdes med två utgående ledningar för att ha tillräcklig kapacitet för framtida expansion av Mantorp. Vid normal drift nyttjas en av två ledningar men under sommaren är båda ledningarna öppna (justering efter mötet), på så sätt kan det vid hög belastning brädda vid Svås i stället för att det dämmer upp i ledningarna i Ubbarpsområdet.

I samband med projektering och planering för den nya bron över järnvägen och Mantorp C har det projekterats och planerats för omläggning av ledningsnätet. I samband med brobygget kommer det att anläggas en ny tryckledning från Fall pumpstation.

Projektering och planering för ny bräddledning från Ubbarpsvägen under Tollstadvägen för bräddning till dike är klar. För att lägga bräddledningen under lägsta källargolvsnivå har källargolvsnivåer mätts in i området. Ansökan till Trafikverket har nu gett tillstånd för att trycka ledningen under Tollstadvägen. Startmöte har hållits och genomförandet sker under försommaren.

I den del av Ubbarp som utgörs av Envägen, Ekvägen m fl finns idag inga dagvattenledningar. Det gör att området bidrar med det som kallas för tillskottsvatten eller ovidkommande vatten till spillvattensystemet. Tillskottsvatten/ovidkommande vatten kan utgöras av bl a dagvatten, inläckande grundvatten och läckage från andra ledningar. För att minska mängden tillskottsvatten kommer det inom några år att genomföras en utredning och komplettering av dagvatten i Ubbarpsområdet (Ekvägen, Envägen).

För genomförda och pågående åtgärder se även bild 16 i presentationen.

Behandling av försäkringsärendena pågår. Kommunen handlägger ca 35 ärenden.

Fråga: Kund får besked från kommunen att resultatet av den utredningen måste inväntas innan ersättning kan betalas ut?

Svar: Kommunen tar med sig frågan till ansvarig handläggare.

Tidplan Ubbarp

Se bild 17 i presentationen.

Frågor

Fråga: Är Fall sista pumpstationen?

Svar: Ja, kommer från flera pumpstationer. Pumpstationen är inte underdimensionerad. Normalt är en ledning öppen, men vid behov öppnas båda.

För att optimera driften för samtliga pumpstationer kommer det att göras en genomgång och utredning av kapacitet, nivåer och styrning. Det kan finnas andra punkter för bräddning från pumpstationer uppströms som är lämpligare än att pumpa vattnet vidare vid hög belastning.

Fråga: Men det hjälper väl inte med dubbelledningskapacitet om ledningarna går fulla? Vad är det för dimension på bräddledningen?

Svar: Bräddledningen har dimension 250 mm. Det var ledningarna i Olofstorp (dagvatten) och Ubbarp (spillvatten) som gick fulla sommaren 2024. Genom att öka kapaciteten från Fall pumpstationen kunde mer vatten pumpas från området och bräddas i Svås istället. Genom att installera bakvattenstopp hindras dagvatten från att bräddas över till spillvattensystemet, detta tillsammans med andra åtgärder minskar mängden som pumpas från Fall-pumpstation. Genom att ha två ledningar i drift vid hög belastning kan bräddning ske i Svås istället för att det dämmer upp i ledningssystemet uppströms pumpstationen.

Fråga: I höstas på mötet så pratades det om att det andra röret från Falls pumpstationen skulle startas från Mjölby och vara en styrd ventil. Hur blir det?

Svar: Ventilen öppnas på plats.

Fråga: Hur går det med försäkringsärendena? Det tar tid.

Svar: Kommunen ska försöka skynda på detta.

Fråga: 1981 9 mars, översvämning på en fastighet från omgivande mark. Möte på kommunen med gatuchefen och 3 st från vattendomstolen. Vid mötet beslutades att ett öppendike skulle grävas för att avleda vatten som leder in på fastigheten till Dragvägen. När detta grävdes upptäcktes ett täckdike och stammen för täckdikningen. Kommunen gick med på att anlägga ett öppendike och att detta skulle rensas var 10e år eller oftare vid behov. Det har rensats 1 gång. Kontakt med kommunen för några år sedan att det skulle rensas men kommunen hänvisade till markägaren för den del som ligger söder om bebyggelsen.

Fråga: Har inte kommunen ansvaret eftersom kommunen anlade diket?

Svar:

Kommunen ansvarar för skötsel för diket markerat med grönt i bilden. Eventuellt dike uppströms detta är privat ansvar eller dikningsföretag.

Tidplan Ubbarpsområdet

Se bild 17 i presentationen.

För att kunna genomföra utredning, planering och projektering av dagvatten i området Ekvägen/Envägen krävs att detta lyfts in i kommunens budget och investeringsplan. Av den anledningen ligger det arbete några år framåt i tiden.